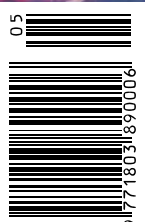

Když se člověk umí radovat...

strana 18

- Ředitelka uznávané neziskové organizace o příspěvcích na péči.
 - Zákon potřebuje opravdu velké změny.
 - Proč stát nevěří profesionálům.
-

Lenka MACHALOUŠOVÁ:

Příspěvky by měli dostávat poskytovatelé

Naší každodenní prací je oslovovat sponzory, dárce, přátele, psát projekty. Je to neustálé pátrání, přesvědčování, jednání, jen abychom nemuseli omezit služby.

Text: ZDENĚK JIRKŮ
Foto: JAN ŠILPOCH

Před lety byl přijat zákon o sociálních službách, který zavedl příspěvek na péči. A také snížil přímé dotace pro poskytovatele. Počítalo se s tím, že za příspěvky si lidé nakoupí služby. Ale...

Ale tento předpoklad vyšel jen zčásti. Od státu dostáváme zhruba 76 % nákladů na naše služby, zbytek bychom si měli sehnat jinak. Tedy každá čtvrtá koruna chybí. A přitom město Teplice nemá ve svém rozpočtu na sociální služby ani jednu korunu. Máme sice od něj za velmi dobré nájemny několik budov, ale to je všechno.

Primátor tvrdí, že tohle musí zajistit stát, nikoli město. Necelé procento našich potřeb uhradí kraj. Takže my musíme postupovat jako běžná rodina – když chybí finance, šetříme. Jenomže doma si odpustíte třeba dovolenou nebo lepší auto. My jsme ale neziskovka, naše náklady jsou jen nutné a racionální. Máme ušetřit na kancelářském papíru, nebo několika žárovkách? Ve třicetimilionovém rozpočtu? A to ještě máme řadu provozních zaměstnanců, na které dostáváme příspěvky od úřadu práce. Nezbylo tedy než shánět a shánět sponzory a donátory.

Obrovskou pomocí bylo, když jsme se dostali do adventních koncertů České televize. Našli jsme i další podporu. Naší každodenní prací je oslovovat sponzory, dárce, přátele, psát projekty. Je to neustálé pátrání, přesvědčování, jednání, jen abychom nemuseli omezit služby.

Kde ale jsou příspěvky na péči, které dostávají rodiny vašich klientů?

Když se zákon tvořil, byli jejich zástupci dokonce účastníky připomínkového řízení. Kdo mohl tenkrát předpokládat, že tento systém nebude dobře fungovat?

Příspěvky na péči nejsou malé. Ve chvíli, kdy za ně rodina má nakoupit péči, přichází dost složitá úvaha – např. v rodinách mentálně postižených většinou jeden z rodičů nechodí do práce. Jednak proto, že k postižení se často váže i další onemocnění a celodenní »

Doma si odpustíte třeba dovolenou nebo lepší auto. My jsme ale neziskovka, naše náklady jsou jen nutné a racionální.

TEPLICKÁ ZKUŠENOST

se zajištěním dobrých služeb – boj o každou korunu.

JAKÉ NÁKLADY by se tady asi daly ušetřit?

UMÍ SYSTÉM POZNAT individuální potřeby každého z postižených? Neumí.

KAŽDODENNÍ NEJISTOTA ve financování nesmí být v péči vidět.

» péče je nutná, jednak jsou rodiče často ze sociálně slabých vrstev, kde je i pro zdravé lidi těžké najít práci. Zkrátka dostane-li rodina peníze a má se rozhodnout, zda péči zvládne sama nebo ji nakoupí, vůbec nejde o to, že by příjemci byli hamižní.

Sama jsem matkou postižené dívky a za péči o ni platíme zdejšímu stacionáři z příspěvku na péči, který dostáváme od státu. Ale pokud bych byla nezaměstnaná a měla se rozhodnout, zda polovinu jejího příjmu, protože má pochopitelně i důchod, mám vydat mimo rodinu, budu si to hodně rozmýšlet. A jsme u jednoho ze zdrojů velkých nedorozumění. Pro mentálně postiže-

né jsou pobyt v kolektivu, zajímavá činnost, navazování kamarádství, vycházky a výlety obrovsky naplňující. Těší se k nám. Jenomže oni nerozhodují, to rodina řekne, zda je k nám pustí – a zaplatí, nebo zůstanou doma – a ušetří se.

Na co se ušetří?

Po mých zkušenostech je bohužel situace jasná – když už jsem ty peníze dostal, mám je vydat za pohodu a péči pro svého postiženého, nebo koupit svíčkovou? Někdy vyhraje maso. Tím nikomu nic nevyčítám, jen vám říkám každodenní zkušenost.

Jaký plyne závěr z té zkušenosti?

Systém není dobrý. Příspěvky na péči by měla dostávat řádně akreditovaná pracoviště. Víím, že by to některé rodiny postihlo, ale jejich situaci, protože i ony pečují, a mnohdy velmi pěkně, ať řeší jiné nástroje sociální politiky.

Takže se zlobíte na politiky?

Jistě. Vezměte zrušení redukované minimální mzdy. Pro lidi s mentálním postižením je práce také terapie, pobyt v kolektivu, vytržení z jejich světa. Tedy hodnoty, které nemůžete ocenit finančně. A jejich pracovní výkon většinou objektivně nemůže být

Kdybych mohla rozhodnout já, příspěvky na péči bych vrátila těm, kteří opravdu kvalifikovaně poskytují sociální služby. Opatrovatelům, tedy nejčastěji rodičům, bych pomáhala jinak, jinými nástroji sociální politiky.

info

Kdo je Lenka Machaloušová

Ředitelka obecně prospěšné společnosti Arkádie v Teplicích. Absolventka ČVUT Praha. Matka dívky postižené Rettovým syndromem. Od 1998 dobrovolnice, pak zakladatelka chráněné dílny v Arkádii. Přední osobnost českého neziskového sektoru.

stoprocentní. Přesto jim musíme platit, jako by byli úplně v pořádku.

Prý se to zneužívalo. Aby si stát ulehčil kontrolu, redukovanou minimální mzdou prostě zrušil, a zaměstnavatelům, kteří mají práci pro lidi s objektivní potřebou větší podpory, než umožňuje dotační politika vycházející ze zákona o zaměstnanosti, jen zvedl náklady. Politické rozhodnutí bez znalosti praktického života. A hlavně velká sociální nespravedlnost vůči zdravým pracovníkům.

Nikdo vás v Praze neslyší?

V rodinách lidí s mentálním postižením – a ty znám nejlépe – často jeden z rodičů dlouhodobě nepracuje, péče je opravdu moc náročná. Někdy jde o sociálně velmi slabé rodiny. Nebo, a na to mám konkrétní příklad, situaci, kdy syn trpí také těžkou epilepsií a maminka doslova neví dne a ani hodiny, kdy záchvat přijde a bude muset k nám za dítětem běžet. Přitom je učitelkou, mohla by pracovat, jenomže...

Takže rozhodnutí, zda nakoupit sociální službu nebo zůstat doma, je velmi těžké,

V rodinách lidí s mentálním postižením – a ty znám nejlépe – často jeden z rodičů dlouhodobě nepracuje, péče je opravdu moc náročná.

a vůbec nemůžeme říci, že by vždy a všude byla na prvním místě hamižnost. Systém opravdu neumí efektivně posoudit jemné rozdíly a souvislosti života jednotlivých rodin, a také nedává nám ani orgánům samosprávy vlastně žádné pravomoci. Prostě zákon platí, přesně popisuje, kdo má jaké nároky, a poskytovatelé služeb nemají jinou možnost než čekat, zda objednávka přijde nebo ne.

Kdybych mohla rozhodnout já, příspěvky na péči bych vrátila těm, kteří opravdu kvalifikovaně poskytují sociální služby. Opatrovatelům, tedy nejčastěji rodičům, bych pomáhala jinak.

Kdo je podle vás odpůrcem takového návratu?

Vůbec nevím, zda takto někdo uvažuje, a ani nevidím nějakou zásadnější diskusi. Ale vím, že bychom měli začít mluvit o širších souvislostech sociální politiky. O zbytečné byrokracii, kdy nás kontrolují, zda jsme před pěti lety odeslali nějaké hlášení v termínu a máme o tom doklad. O úřadu práce, který kontrolami opravdu nešetří. O finančním úřadu, který zkoumá, zda všechny formální náležitosti byly dodrženy, ale sám účel dotace je moc nezajímá.

Pravidla potřeba jsou a my nakonec nemáme problémy s jejich dodržováním. Na zákon o sociálních službách jsou navázány standardy. Tedy poměrně přesné popisy kvality péče. Absolvovali jsme v rámci jednoho projektu takovou cvičnou inspekci, jak standardy dodržujeme. Výsledek? Vůbec nešlo o skutečnou, viditelnou kvalitu naší péče, ale jen o kvalitu napsaných pokladů.

Z různého výkladu pojmů v předpisech se vytváří právní názor a v bitvě pojmů se vede papírová válka. Kdybych opravdu mohla, právě tadý bych začala se zásadní změnou. Pokud nebude stát věřit kvalifikovaným lidem v osvědčených organizacích, budou celostátní bilance sociální politiky účtyhodné, ale nad individuálními potřebami postižených budeme dál bezmocně krčít rameny. ▶

DARUJTE MŮŽEŠ

**CHCETE
PŘÍBUZNÝM
ČI ZNÁMÝM
UDĚLAT RADOST?**

**Daruje zvyhodněné
předplatné
časopisu Můžeš.**

**K dispozici je certifikát
s předplatným na dva roky
a darujícím se tím
předplatné automaticky
ještě sníží.**

**Zvyhodněné předplatné
na dva roky je 380 Kč.
Kdo daruje certifikát
s tímto předplatným,
získá další předplatné
na dva roky za 350 Kč.**

**Podrobnosti
v redakci Můžeš
na tel.: 224 242 973
a adrese info@muzes.cz**

- Příspěvky na péči bývají zdrojem příjmů rodiny.
- Arpida detailně účtuje poskytnuté služby.
- Zneužívání příspěvků a nezáměr o dítě jsou výjimečné.

Placení za péči

V ZAŘÍZENÍCH PODOBNÝCH ARPIDĚ

je bocce velmi populární sport, který může provozovat každý.

Text: RADEK MUSÍLEK
Foto: JAN ŠILPOCH

Mezi lidmi s postižením je veřejným tajemstvím, že příspěvky na péči jsou ne vždy používány ke svému účelu. Pro někoho jsou tyto peníze přilepšením k důchodu, jiný z nich kompenzuje zvýšené náklady plynoucí z handicapu. Další třeba služby nakupuje, ovšem takové, které nemůže poskytovatel sociálních služeb registrovat. Někdo s tím souhlasí, jiný to odsuzuje.

Dlužno dodat, že na druhou stranu jiným lidem příspěvek k pokrytí nutné péče nepostačuje. Realita je prostě taková, že státem vyplacené peníze určitě celé nedoputují do rozpočtů poskytovatelů sociálních služeb. Už jen proto ne, že péči

často zajišťuje rodina. Příspěvek se tak stává součástí rodinného rozpočtu. Zajímali jsme se o to, jak s příspěvky svých klientů pracuje centrum pečující o děti a mládež s tělesným nebo kombinovaným postižením. Navštívili jsme proto českobudějovickou Arpidu.

Arpida je nestátní nezisková organizace pracující od roku 1993 na bázi občanského sdružení a obecně prospěšné společnosti. Nabízí komplexní koordinovanou péči v oblasti sociální, zdravotní i pedagogické. V praxi to znamená, že zde klienti především navštěvují školu nebo denní stacionář, na což jsou navázány další aktivity či služby. Od osobní asistence přes fyzioterapii a další různé terapie a volnočasové aktivity až po sociální poradenství.

Současným ředitelem Arpidy je Marek Wohlgemuth, který nás seznámil s principem účtování služeb.

Počítač to řekne

„Snažíme se úzce spolupracovat s rodinami klientů a v drtivé většině případů se to daří. Součástí toho je i transparentní systém účtování. Každý musí přesně vědět, za co a kolik platí. Vytvořili jsme si počítačový program, který nám v tom hodně pomáhá,“ vysvětluje ředitel, který při tvorbě programu využil své technické vzdělání.

Vytvoření systému plateb přitom nebylo vůbec snadné a velký podíl na něm mají sociální pracovníci. Kraj nejprve doporučoval zavedení paušální platby, pak chtěl přesně měřit čas úkonu, následně se mělo platit jen za samotný úkon. Dnes má každý klient smlouvu, ve které je vyjmenováno, co zvládá sám a co s podporou nebo nezvládá vůbec. Rodiče na začátku docházky s pracovníky Arpidy vyplní dotazník, který nadefinuje,

Snažíme se úzce spolupracovat s rodinami klientů a v drtivé většině případů se to daří. Součástí toho je i transparentní systém účtování. Každý musí přesně vědět, za co a kolik platí.

AŽ UŽ VE ŠKOLE nebo ve stacionáři, děti jsou tu spokojené, takže to platí i pro jejich rodiče.

NABÍDKA AKTIVIT je pestrá a nikdo se nenudí.

DÍKY PODROBNÉMU PLÁNOVÁNÍ

služeb je
přesně znám
nezbytný počet
pedagogů
a asistentů.

**MEZI
TERAPIEMI**
nechybí ani
oblíbený pobyt
ve vodě.

které úkony a v jakém rozsahu bude třeba jejich potomkovi zajistit.

Aby smlouva odrážela reálnou potřebu uživatelů sociálních služeb, obnovuje se každý rok v září nebo podle potřeby. Praxe tedy ukáže, jestli bylo toto nastavení úkonů reálné.

Počítačový program pak podle systému docházky vygeneruje nejen pravidelná vyúčtování, ale také ukazuje množství pracovních úvazků potřebných k zajištění péče. Ředitel tak přesně ví, kolik musí fungovat například asistentů. Rodič dostane sumář e-mailem. Cena je 80 Kč za hodinu úkonu, ale jelikož se rozpočítává každá činnost na minuty, reálně pak může vycházet hodina osobní asistence třeba jen na 13 Kč. „Právě takové věci se při uzavírání smlouvy s rodinou detailně probírají, aby pak neměl nikdo pocit, že je šizen. Když se domluvíme, že někdo potřebuje je pomoci na toaletu a celý ten proces zabere

deset minut, nebudeme mu účtovat hodinu,“ říká Marek Wohlgemuth.

Cenový strop

Klienti a jejich rodiny nemusejí Arpidě obvykle nijak dokládat, zda pobírají příspěvek na péči. Potvrzení je nutné jen tehdy, když žádají o slevu. „Máme určeno, že kdo by u nás měsíčně utratil za sociální službu osobní asistence přes 50 % příspěvku na péči, má možnost požádat o zastropování plateb na této výši. V takovém případě ale musí žadatel pochopitelně doložit, kolik peněz na péči pobírá. U klientů denního stacionáře je pak hranice 65 %. Ti mají ale zároveň slevy při překročení čtyř hodin za den. Každá následující hodina se počítá jen za 40 Kč. Je pravda, že stát tyhle slevy moc rád nevidí a byl by pro vybírání maximálních možných

částek, které v současné době činí 130 Kč za hodinu,“ dodává ředitel Wohlgemuth. Platebního stropu prý měsíčně využívá zhruba pět klientů ze sto padesáti.

Podle šéfa Arpidy platí 96 % lidí bez problémů. A nelze říci, že tu malou problémovou skupinku tvoří automaticky lidé s nízkými příjmy. Centrum ARPIDA tak s výběrem od klientů, dotacemi a vlastním fundraisingem pokryje provozní náklady. I když je pravda, že některé části provozu poněkud dotují jiné. Například denní stacionář by pro pokrytí vlastních nákladů potřeboval vybírat více než 130 Kč za hodinu služby.

Strach je brzda

Ředitel Marek Wohlgemuth si pochopitelně uvědomuje, že příspěvky na péči jsou pro řadu rodin významným příspěvkem do klientova >>

ŘEDITEL ARPIDY
Marek
Wohlgemuth
vytvořil počítačový
program, který
pomáhá
s účtováním.

» **rodinného rozpočtu.** „V některých případech jsou lidé s postižením živitelé rodiny. Příspěvek a důchod mohou dohromady činit téměř dvacet tisíc korun měsíčně. Taková částka je pro matku-samoživitelku, která se věnuje prakticky jen péči o svého dospělého potomka, nezanedbatelná. To nelze opomíjet.“

Není proto divu, když u některých rodičů panuje obava, aby jejich dítě nevyletělo moc daleko z hnízda. Objevuje se vnitřní boj. Na jedné straně je zájem o dobro syna nebo dcery, na straně druhé strach z nejistoty.

Osamostatnění mladého člověka s postižením nemusí být pro rodiče automaticky tak pozitivní hodnota, jak to vnímají odborní pracovníci. Bude to sám zvládat? Kdo mu pomůže, když nebudu nablízku? A v neposlední řadě, i když to nemusí být uvědomělé ani přiznané, mohou nastat u stárnoucích rodičů i obavy o vlastní zajištění. Do značné míry se jim s odchodem dítěte ztrácí také každodenní pracovní náplň. „Když doporučujeme, aby

někdo odešel studovat třeba do Prahy, rodiny si kladou hodně otázek, z nichž nejistoty přímo vyzařují. Úplně vidíte tu protichůdnost vnitřních bojů – vyraz do světa proti zůstaň s námi doma. Peníze naštěstí nebývají tím hlavním závažím na miskách vah, ačkoliv se nelze divit ani tomu,“ říká smířlivě ředitel Arpidy. Opravdu není těžké vžít se do logiky problému, jestli budete raději bez dítěte a bez peněz, nebo s dítětem a s penězi.

Rozumní lidé si většinou uvědomí, že co největší možné osamostatnění je pro každého člověka s postižením pozitivní. A příspěvek na péči mu v tom má pomáhat. Vždyť při ztrátě rodinného zázemí může mít přehnaná péče později fatální následky v podobě naprosté nesoběstačnosti a pasivity. Vedle svazující péče je druhým extrémem nezáměr a očividné zneužívání peněz určených na péči. Podle Marka Wohlgemutha jde však naštěstí v tomto případě maximálně o jedno procento rodin. ▶

**U VSTUPU
VÁS PŘIVÍTÁ**
pomyslné
parkoviště vozíků
a kočárků, které
tu na rozdíl
od dětí nocují.

Efektivnost příspěvku na péči

Efektivní je podle naučného slovníku postup, jehož algoritmus je jednoznačně určen, vede k cíli a je ověřitelný. V takto přesném pojetí nebude nikdy možné ověřovat mezilidskou pomoc. Péče o druhého ani efektivnost poskytnutého finančního příspěvku, který umožní jednotlivci či skupině starat se o tak či onak handicapované členy své komunity, nebude nikdy měřitelná. Proto je z principu nesprávné, ptát-li se někdo, jaká je efektivnost pomoci – třeba formou příspěvku – na péči o člena rodiny. Těm, kteří chtějí měřit sociální práci takto, doporučuji, aby změnili profesi.

Nežijeme ve středověku ani v zemi postižené zemětřesením nebo morem, abychom překračovali nemocné a umírající na ulicích. Nejsme lhotejší. I ti, kteří nejvíce nadávají na tuto společnost, očekávají, že se o lidi handicapované, zdravotně znevýhodněné, nějak postará. Ona se postará, ale stojí to peníze. Ve slovníku cizích slov ale najdeme i jiné vysvětlení pojmu efektivnost, a to je pro naše pojetí vhodnější.

Efektivní je to, co je účinné, působivé, co má skutečný vliv. Použijeme-li tuto definici pojmu efektivní třeba na ohodnocení sociálních příspěvků těm, kteří pečují o své blízké, je to efektivní pro postižené – pečuje o ně člověk jim blízký – i pro pečující.

Mohou blízkému člověku poskytovat pomoc, nemusejí plni výčitek odcházet od nemocného do práce, a nakonec na tom vydělá i celá společnost. Je to totiž z hlediska státu, či chcete-li společnosti, levnější.

Navíc to dává smysluplnou činnost člověku, který o druhého pečuje, takže – a to je v době vysoké nezaměstnanosti také důležité – nehledá místo na trhu práce. Navíc péče v domácnosti šetří společnosti spoustu nákladů na prostor, energie i na obslužný personál. A sociální vztah se nepřerušuje, vzájemné chování je i vzorem pro děti a mladší lidi z bezprostředního okolí. Vyčíslení finanční částkou spokojenost a citový vztah je z hlediska efektivnosti nemožné. Pro postižené i pro pečující je to ale určitě efektivní. ▶

Autorka je socioložka,
členka rady Konta BARIÉRY.

- Ojedinělá zkušenost s péčí o lidi s autismem.
- Když nechybí odvaha k novým řešením.
- Příspěvek na péči jinak.

Milena NĚMCOVÁ:

Veřejné peníze využíváme dobře

Foto: JAN ŠILPOCH, ARCHIV

Naše dcera Lucie je dvacetiletá dívka s atypickým autismem a mentálním postižením. Autismus jí nedovoluje vnímat svět kolem tak, jak to dokáže většina společnosti. Má celoživotní poruchu vnímání, představivosti a sociální komunikace. Atypický typ autismu znamená, že je velmi komunikativní, ale jinak, než jsme zvyklí. Ulpívá na určitých detailech, pamatuje si celé pasáže textů z pohádek, opakuje věty a slova. Chtěla by okolí přizpůsobit svým představám. Přejímá, kopíruje a ztotožňuje se s extrémními i vulgárními projevy. Je to její způsob komunikace.

Od mala jsme řešili nejen aktuální problémy, ale i její budoucnost. Naučí se něco užitečného, zvládne alespoň základní praktické dovednosti, pro jiné děti samozřejmé? Nakonec se ukázala jako jediná schůdná cesta integrace do běžné školy s pedagogickou asistencí. Když ale základní školu dokončila, zjistili jsme, že pro naši dceru neexistuje další vzdělávání, které by dosavadní pozitivní výsledky rozvíjelo.

Stálá otázka – co bude dál?

Praktická škola by Lucku vrátila k nežádoucím sociálním projevům, kterých se několik let po opuštění speciální školy těžce a velmi pozvolna zbavovala. Pomalu vyhasínaly, ale stále jsou zasunuty v obdivuhodně dokonalé paměti, kdykoliv připraveny opět vstoupit na scénu a prakticky znemožnit její setrvání mezi vrstevníky. S mentálním postižením je klasická střední škola nepoužitelná, vhodné učební obory nejsou. Nezbylo než vzít situaci do vlastních rukou. A mimochodem řešit i finanční otázku: budou nám příjmy – včetně příspěvku na péči – na celodenní bezpečný a smysluplný život postižené Lucky stačit?

Řešila jsem, jak to všechno co nejlépe skloubit, kde jinde mimo domov zařídit základnu, kam by docházela, a hlavou se

LUCIE si díky promyšlené podpoře okolí našla velkou lásku – malování. A úspěšně vystavuje.

mi honily stále častěji myšlenky, co s Lucií bude, až my nebudeme. Tehdy jsem potkala Milenu Johnovou ze Společnosti pro změnu – QUIP, která mi nabídla účast v projektu Podpora řízená jednotlivcem. Rozhodla jsem se to zkusit.

Ono je to vlastně všechno úžasné jednoduché, ale přijít na to!

Díky postupným krokům, kterými nás kurz provázel, jsme si udělali inventuru ve vztazích kolem Lucie, což pomohlo dát na papír a vyjmenovat všechny, kdo jsou pro ni nejbližší, z jejího pohledu důležité a jaký význam pro ni mají.

Pojmenovali a utřídili jsme vztahy, vytvořili Luciin profil, silné a slabé stránky, oblasti, kde se neobejde bez pomoci a kde ji potřebuje jen z dále. Úžasná je komunikační tabulka. Velmi jednoduchá záležitost, která ohromně usnadňuje pochopení Lucčiných reakcí a umožňuje předcházet těm nežá-

doucím. Neustále se doplňuje, aktualizuje, přibývají nové situace a nová řešení těch původních, protože Lucie se stále vyvíjí a posouvá.

Udělalí jsme si jasno v kompetencích při řešení nejružnějších situací, což je výborná pomoc pro osobní asistenty, dobrovolníky a všechny důležité lidi. Na začátku kurzu jsem si vůbec neuměla představit, jak to vše Lucka zvládne, jak se dokáže zapojit. Moje překvapení bylo velké. Lucie se díky těmto krokům ukotvila ve světě, lépe se orientuje ve vztazích, lépe si uvědomuje sama sebe, své přednosti a schopnosti.

Nejkrásnějším zážitkem pro mě byla plánovací schůzka s Veronikou, které se zúčastnila také Lucie. Byla naplánována na tři hodiny a pozvali jsme všechny, kdo v poslední době s Luckou intenzivně pracovali. Přišli osobní asistentky, pan učitel zpěvu, lektor výtvarné terapie, psycholožka z občanského sdružení, byla tam moje sestra, já i manžel. Lucie poprvé v životě zažila, že jí někdo vykal. Dokázala pojmenovat, co je pro ni důležité, co k tomu potřebuje nyní i co bude potřebovat v budoucnu! S plnou vážností vnímala setkání všech kolem. Poslouchala slova o tom, co na ní obdivují, čeho si váží.

Kam jde příspěvek na péči

Podpora řízená jednotlivcem je metoda, která umožní objektivně zjistit, CO, KDY, KDO a JAK člověk se zdravotním postižením potřebuje, aby jeho život byl spokojený. Aby žil, aby jen nepřežíval. Umožní zmobilizovat nejbližší okolí, oslovit úřady a navrhnout konkrétní řešení situace. Někdy mohou být ta řešení až překvapivě snadná a minimálně nákladná.

Automaticky totiž zavrhuje spoustu nápadů hned na začátku jen proto, že nemáme peníze, že nejsou služby, nebo jsou, ale drahé, nebo jinde, než je potřebujeme, jinačí, než je potřebujeme – a tak řekneme, že to prostě nejde.

Nakonec přehledně vidíte, jak je možné efektivněji vynakládat finance uvnitř

Chtěla by okolí přizpůsobit svým představám. Přejímá, kopíruje a ztotožňuje se s extrémními projevy.

MILENA NĚMCOVÁ se v péči o dceru musela hodně naučit. Dnes může učit i ostatní...

» i kolem rodiny, jak si poradit v situacích, se kterými systém sociálních služeb vlastně nepočítá, nebo mu předpisy nedovolují využít přístupů individuálních. A v tom je – podle mě – klíčová otázka kolem příspěvků na péči: neřešíme, zda se vracíme do systému nebo zůstáváme v rodinách. Úplně dokonalé řešení se stejně nenajde, osudy postižených i jejich rodin jsou originální. K nějakému zneužívání dojde asi vždycky. Tristní ale je přistupovat k lidem s postižením a priori s tímto podezřením. Stavět je do pozice,

kdy jsou neustále nuceni dokazovat, že se zázračně neuzdravili, a to i v případech, kdy se jedná o postižení celoživotní a nevyhléditelné. Lidé s autismem jsou celoživotně odkázáni na větší či menší míru podpory, bez té se v životě neobejdou. Ale mé zkušenosti říkají, že rozhodujícím kritériem účelnosti využití příspěvku na péči není skutečnost, že je vynaložen na registrované služby, ale měřitelný pokrok nebo regres v životě lidí, jako je naše Lucka. ▶

Mezititulky a záznam ZI

SLOUPEK
Lii Vašíčkové

Vlastní zkušenost z neziskovky

Téma neziskové organizace mi je velmi blízké, protože jsem před deseti lety spoluzakládala jednu z nich a od té doby tam pracuji na částečný úvazek.

V neziskovém sektoru je ukryt veliký potenciál, kreativita, hluboké znalosti v dané oblasti, lidsky pozitivní přístup podpořený praktickou zkušeností. Jsem přesvědčena, že v oblasti lidí s disabilitou je neziskový sektor zcela nenahraditelný, i když často není jeho práce doceněna ani společensky, ani finančně. Mnoho lidí v různých neziskovkách pracuje s vysokým profesionálním nasazením, které by jinde bylo významně finančně ohodnoceno. Ale komerční sféra neposkytuje úžasné lidské zážitky z pomoci druhému. Neziskové organizace není možné nahradit. Pro lidi s různým typem disability a jejich rodinné příslušníky jsou zdrojem zkušeností, informací, inspirací, pomoci, místem, kde se setkávají a sdílejí zkušenosti. Organizují setkání, letní pobytové akce, kde jsou si lidé blíže a mají více času než v každodenním běžném shonu. Mnoho z nich i zaměstnává lidi ze své cílové skupiny; ti jsou velkou motivací pro ostatní, kteří se do složité situace teprve dostali. Sami lidé s disabilitou často dělají instruktory těm, kteří zatím hledají a nemají zkušenosti. Člověk s mobilitou na vozíku radí tomu, kdo se na vozík dostal teprve nedávno. Rodiče dětí s Downovým syndromem, se svalovou dystrofií, s cystickou fibrózou či jinými onemocněními si vzájemně pomáhají vyměňovat zkušenosti, a jsou tak velkou oporou rodičům, u jejichž dítěte byla diagnóza stanovena nově. Neziskové organizace pro seniory s Parkinsonovou chorobou... a tak můžeme pokračovat – napříč zdravotním spektrem, napříč věkovými kategoriemi i napříč republikou.

Neziskový sektor bohužel nemá jistotu, že na všechny aktivity dostane dotace, sponzoři také nemohou pokrýt všechny potřeby. Aby bylo možné zajistit kvalitní služby klientům, je třeba hledat nové zdroje financování. Velký potenciál se skrývá v sociálním podnikání. Ale v reálném, nikoliv ve fingovaném zaměstnávání lidí s disabilitou. Tak mohou vznikat prostředky pro financování neziskové organizace. Jen musíme začít hledat cesty, inspiraci, učit se třeba někde u sousedů. Věřím, že to zvládneme, protože schopných, pracovitých a kreativních lidí je v neziskovém sektoru mnoho. ▶

Autorka je lékařka, členka rady Konta BARIÉRY.

- Izraelská firma vymyslela samoodpružené kolo.
- Nasadit jde na jakýkoli mechanický vozík.
- Vynález se uplatní i na bicyklech nebo v letadlech.

Konec otlučenému pozadí

Text: ŠTĚPÁN BENEŠ
Foto: SOFTWHEEL Ltd.

Mechanický invalidní vozík doznal v minulých desetiletích mnoha změn v designu i použitelnosti; pokud se na ně ale podíváme komplexně, zjistíme, že v jednotlivých součástkách se žádná revoluce nekonala a že postup vpřed pouze odpovídá běžnému vývoji v materiálech a vkusu ohledně designu. Mezi takové součástky patří i zadní kola vozíku. Jistě, na takovém kole se toho příliš měnit nedá a za větší rozřešení hladiny bychom snad mohli považovat jen koncept skládacích kol, která jsme na těchto stránkách v minulosti už také představili. K jejich maso-

vému rozšíření ale nedošlo, a tak zůstala vlastně jen kuriozitou. Když zlámaná pánev upoutala izraelského farmáře a vynálezce Gilada Woolfa na pár týdnů na invalidní vozík, nestačil se divit. Neustálý souboj s terénem a nepohodlná jízda i na relativně rovném povrchu, která si vybírala daň na jeho zádech, jej donutily přemýšlet, zda a jak by vozíku pomohlo vhodné odpružení. Jako první ho napadlo vytvořit pomocí hydrauliky odpružené sedátko – podobné, jako měl na svém traktoru.

Obdobnou konstrukci využívají i dnešní moderní vozíky: snaží se odpružit sedačku od nápravy tak, aby tlumila nárazy například při přejíždění nebo sjíždění z obrubníku. Takové řešení se však Giladovi zdálo nedostatečné, a tak se rozhodl, že doslova znovu vynalezne kolo. Pomohli mu

další lidé, spolupráce s inženýrskou firmou, která v minulosti připravila návrh levného plastového vozíčku pro děti, i peníze od podnikatelského inkubátoru RAD BioMed. Výsledkem tříleté snahy je SoftWheel Acrobat, kolo pro mechanické invalidní vozíky konstruované jako samoodpružené.

Jak to vlastně funguje? Firma sice čeká na schválení skoro desítky patentů a o své technologii se zatím příliš nešíří, popsat ji však dokážeme i tak. Kolo vypadá poměrně standardně: kovový kruh lemují pneumatika i přišroubovaná poháněcí obruč. Směrem do středové části nevede složitý výplet, ale tři tlumiče (materiály neudávají, na jakém principu přesně pracují) uchycené na úhlové konstrukci ve středu kola. Střed pak obsahuje klasický náboj, skrz který ho k vozíku upevňuje osička. Tlumiče mají za

Síla tlumení jde nastavit, může tedy tlumit i sebemenší nerovnosti nebo naopak nerušit a aktivovat se jen na opravdu velkých překážkách. Vše závisí na uživateli.

VYNÁLEZ TLUMÍ NÁRAZY
od přejížděného terénu a jízda je díky němu pohodlnější i bezpečnější. Bez náročného „hopsání“ se tak můžete podívat i do přírody.

VYNALÉZAT ZNOVU KOLO

se obvykle nevyplácí, izraelské společnosti SoftWheel se to ale povedlo. Její samoodpružené kolo pro vozíky má velkou naději na úspěch.

úkol absorbovat případné nárazy o terénní překážky a rozmělnit jejich síly tak, aby uživatel vlastně ani nepoznal, že přes nějakou překážku přešel. Rozmístění tlumičů není náhodné; dalo mnoho práce zjistit optimální konstrukci, která by dokázala fyzikální síly nárazu rozprostřít tak, aby nedocházelo k poškození.

Pokud se kolo upevní do vozíku, střed zůstává vůči vozíku pevný, ale pohybuje se celé kolo. Pohyb je pro uživatele skoro nezatelný, tlumiče však vykonávají svou práci a jízda se stává pohodlnější. Prezentací video ukazuje dospělého muže, kterak na vozíku překonává po zadních kolech několik schodů na chodníku uprostřed města. Samotná jízda po schůdkách vyžaduje sice obecně trochu více šikovnosti, odpružená utlumená kola ale pohltnou většinu nárazů

a sjezd je daleko pohodlnější. Výhod má SoftWheel Acrobat vedle tlumení hned několik. Kolo jde díky standardnímu upevnění použít na jakýkoli mechanický vozík, tlumič konstrukce (střed a tlumiče) jde navíc zpětně upevnit na jakékoli kolo, pokud je to nezbytně nutné. Takových případů je ale minimum; spíše se předpokládá zakoupení kola jako fungujícího celku. Samotná síla tlumení jde nastavit, může tedy tlumit i sebemenší nerovnosti nebo naopak nerušit a aktivovat se jen na opravdu velkých překážkách. Vše závisí na uživateli a jeho náhledu na to, co je komfortní a co už ne.

Vzhůru do nebes

Na vývoji kola se vedle Gilada Woolfa podílel mimo jiné i produktový specialista,

handicapovaný Dror Cohen. Dror je bývalý vojenský stíhací pilot, který skončil na vozíku po nehodě v autě.

Je také velmi zajímavé, že SoftWheel jde opačnou cestou, než jsme zvyklí. Zatímco obvykle začíná společnost výrobkem pro masový trh, z něhož se někdy možná vyvine něco speciálně určeného pro handicapované, SoftWheel začala právě takovým speciálním výrobkem. V Izraeli, kde je po speciálních rehabilitačních vynálezech vysoká poptávka, to však zase až tak divné není, a firmy, které se takovým produktům věnují, se těší štědré podpoře. Hodně technologických novinek pro handicapované pochází právě z Izraele.

Kolo je už hotový produkt připravený k prodeji na otevřeném trhu a má reálnou naději na úspěch. SoftWheel s tímto krokem pravděpodobně vyčkává jen na chvíli, kdy budou řádně uznány všechny její patenty. Společnost se také snaží svůj nápad využít i u jiných výrobků. SoftWheel Fluent je například skládací městské jízdní kolo využívající stejného principu. Na stroji se nemění zhola nic, na odpružených kolech spolehlivě pracují brzdy i přehazovačka. Zájem se očekává velký.

Firma se navíc nechala slyšet, že princip se dá využít na jakékoli kolo. Má dokonce velmi silnou poptávku od různých sektorů průmyslu, o technologii mají zájem například výrobci letadel, kterým by pomohla lépe konstruovat přistávací podvozky. Jedna společnost vyrábějící letadla dokonce při jednání se SoftWheel nadšeně kvitovala, že podobný vynález je něčím, na co jejich sektor čekal posledních šedesát let. Možná tak budeme princip kola SoftWheel vidat nejen na vozících a městských bicyklech, ale i na velkých dopravních letadlech nebo osobních autech. ▶

ODPRUŽENÉ KOLO je vhodné nejen pro vozíky, firma vyrábí na stejném principu i skládací kolo, které dokáže zpříjemnit pohyb po městě.

- Plně automatické auto už nebude vůbec potřebovat řidiče.
- V prodeji mohou být autonomní auta už za deset let.
- Šance pro handicapované, kteří nyní auto řídit nemohou.

DNEŠNÍ NOVÁ AUTA už mohou mít ve výbavě (často za příplatek) adaptivní tempomat sledující provoz před vozidlem a také monitorování mrtvého úhlu zpětných zrcátek.

PUSTIT VOLANT AUTA při parkování je možné už dnes. V budoucnu to bude běžné i při jízdě ve vysokých rychlostech.

Až pojede auto docela

Text: PETR BUČEK
Foto: VOLVO, RINSPEED

Dnešní auto lze přizpůsobit mnoha druhům postižení. Další možnosti pro ty, kteří na auto nyní pomyslet nemohou, slibují zcela automatická vozidla. Automobily už na nich pracují – kdy se ale opravdu objeví na silnicích? Zatím se pro ně užívá označení autonomní vozidla. Výraz autonomní je známější ve spojení s politickými celky – autonomní státy jsou takové, které se řídí vlastními zákony.

Slovo autonomní má český ekvivalent ve slovech nezávislý nebo samovolný. V budoucnu tedy možná budeme jezdit nezávislými, plně automatickými či samovolnými auty. Anebo hezky český robotickými vozy.

Cesta k autu bez řidiče je však ještě dlouhá. Takovou revoluci musí bezpečně zvládnout technika a vzniknou požadavky na nové zákony. BMW, Audi, Ford nebo Volvo už svá autonomní auta ukázaly na elektronických výstavách.

Asistentů v autech přibývá

Kdo sleduje vývoj aut v posledních letech, nemohl si nevšimnout, že auto je už dnes

Posledním krokem na cestě k autonomnímu autu bude plně automatické ovládání. V takové situaci už si řidič sedne na zadní sedadlo a auto budou využívat i lidé s těžkým postižením, které jim dnes neumožňuje ani pomyslet na řidičský průkaz.

mnohem samostatnější, než bývalo. Nebo jinými slovy: přebírá zodpovědnost za jízdu tehdy, když řidič selhává.

Elektronika umí auto správně brzdit díky ABS, nedovolí mu dostat se do smyku s pomocí ESP, asistent ho udržuje v jízdním pruhu a adaptivní tempomaty dokáží samy zabrzdit před překážkou. Samo si přitom cestou čte značky, přepíná mezi dálkovými a tlumenými světly, zapíná světla i stěrače. A samozřejmě také s malými zásahy řidiče automaticky zaparkuje. Všechny tyto systémy využívají i autonomní auta. Na parkoviš-

tích u veletržních hal, kde výrobci telefonů a počítačů představují své nejnovější hity v podobě elektronických brýlí a chytrých hodinek vhodných k telefonování i surfování po internetu, jezdí auta bez řidičů. Krouží obloučky ve slalomu, upraví svou rychlost, když začne pršet nebo sněžit, a snad i odjede k pumpě, když mu dochází benzin.

Něco jiného je však jezdit na uzavřené ploše než vypustit takové autonomní auto do běžného provozu na dálnici D1 se spoustou uzavírek a kritických situací, které mají na svědomí neukáznění řidiči.

samo

Z technického pohledu mají auta před sebou ještě miliony hodin testů, než vyjedou na silnici bez zásahů řidiče. Všechny senzory, radary, kamery a lasery mapující okolí auta musí pracovat na sto procent. U autonomního Mercedesu třídy S prý dojde každou hodinu k výměně tří set gigabytů dat.

Postupně až k robotovi

Je docela pravděpodobné, že výrobci nevrhnou na silnice rovnou plnoautomatická auta, ale k tomuto stadiu se doberou postupnými kroky.

Už nyní lze hovořit o takzvané asistované jízdě neboli o řízení s podporou jmenovaných asistenčních systémů.

Druhým krokem může být částečné automatizované ovládání vozu. Například v dopravní zácpě, při pomalém popojíždění či brzdění přepne řidič auto na automatického pilota. Auto samo přidává plyn, brzdí a řídí. Řidič však dohlíží na chování vozu a také právně zůstane za možné následky zodpovědný.

Další etapa bude ve znamení vysoce automatizované jízdy. Auto pojede samo v mnoha situacích, nejen při pomalém řízení v zácpě. Řidič už nebude na auto dohlížet a v klidu si otevře knížku, přečte si e-mail nebo se podívá na film. Pokud to však bude nutné nebo >>

NOVÝ PARTNER AUTA BEZ BARIÉR: AMB Praha (Ford)

Jaká specifika má prodej aut lidem s postižením?

Petr Svoboda, AMB Praha:

Z našich zkušeností se jedná o zákazníky, kteří vyžadují individuální přístup, nýbrž i speciální poradenství nejen při výběru vhodného vozidla, ale i komplexních služeb. Jedná se nejen o nabídky vhodného financování, pojištění, ale i následný servis zakoupeného vozidla, pro který nabízíme mimořádný slevový program určený pro tuto kategorii zákazníků. Samozřejmostí je kompletní bezbariérový přístup do našeho autosalonu.

O jaká auta z vaší nabídky je nebo může být mezi handicapovanými zájem?

Ford nabízí kompletní modelovou řadu od malých osobních vozidel (Fiesta, B-MAX) přes vozidla střední (Focus, C-MAX, Kuga), vyšší třídy (Mondeo, S-MAX, GALAXY), ale i kompletně omlazenou řadu užitkových vozů (Tourneo Courier, Tourneo Connect a další), které budou handicapovaným spoluobčanům nabízet mimořádné úpravy nejen pro převoz například invalidních vozíků, včetně možnosti převozu postižené osoby, aniž by musela tento vozík opustit.

Proč jste se zapojili do projektu Auta bez bariér?

Do projektu jsme se zapojili především z důvodu možnosti nabídky kompletní modelové řady vozidel Ford, která může být vhodně využívána handicapovanými spoluobčany. Na všechna vozidla jsou nabízeny mimořádné slevové podmínky, jež jsou připraveny v rámci našeho projektu, který je zároveň podpořen společností Ford Motor Company ČR. Do tohoto speciálního programu patří i možnost podporovaného financování od společnosti Ford Credit, která nabízí nejen úvěr a leasing bez navýšení, ale nově i operativní leasing.

PŘEHLED PARTNERŮ AUTA BEZ BARIÉR

AMB PRAHA

Ford
www.fordamb.cz
Severní 321
252 25 Ořech – Praha-západ
Pražský okruh – Exit 19
Tel.: 234 234 150-1
E-mail: svoboda@fordamb.cz

AUTOCENTRUM DOJÁČEK

Citroën, Fiat, Fiat Professional, Jeep, Lancia, Chevrolet
www.dojacek.cz
Kolbenova 809/31
Praha 9
(Citroën, Fiat, Jeep, Lancia)
Tel.: 281 864 734
E-mail: citroen@dojacek.cz

U Seřadiště 7
Praha 10
(Fiat, Fiat Professional)
Tel.: 267 216 300
E-mail: vasak@dojacek.cz

Vršovická 70
Praha 10
(Fiat, Fiat Professional)
Tel.: 272 735 233
E-mail: fiat.vrsovicka@dojacek.cz

Připotoční 10c
Praha 10
(Citroën, Chevrolet)
Tel.: 267 216 601-2
E-mail: citroen@dojacek.cz

AUTO JAROV

Škoda, Volkswagen, Seat, Audi, Honda
www.autojarov.cz
Osiková 2
Praha 3
Tel.: 251 002 222
E-mail: pipek@autojarov.cz

UNICAR

Škoda
www.unicar.cz
Vítkovická 36
Ostrava
Tel.: 595 694 051-4
E-mail: novevozy@unicar.cz

AUTOBOND GROUP

Kia, Toyota, Ford, Suzuki, Subaru, Nissan, Chevrolet
www.autobond.cz

Studentská 325
Karlovy Vary
(Kia, Nissan, Chevrolet)
Tel.: 355 328 012
E-mail: kiakv@autobond.cz

Koterovská 170
Plzeň – Slovany
(Kia, Suzuki)
Tel.: 371 651 030-1
E-mail: kiaplzen@autobond.cz
Leopoldova 2138
Praha 4 (Suzuki)
Tel.: 277 779 377
E-mail: suzuki@autobond.cz

Severní XI č. p. 1
Praha 4 (Kia)
Tel.: 226 216 621
E-mail: kiasporilov@autobond.cz

Ostravská 356
Opava (Toyota)
Tel.: 553 652 093
E-mail: toyotaopava@autobond.cz

Krmelínská 10
Ostrava
(Kia, Toyota, Ford, Subaru, Suzuki)
Tel.: 599 505 401
E-mail: kiaostrava@autobond.cz

Opavská 798
Ostrava (Suzuki)
Tel.: 596 960 307
E-mail: suzuki@autobond.cz

Před Tratí 1/891
Havířov (Toyota)
Tel.: 596 440 886
E-mail: toyotahavirov@autobond.cz

AUTO POKORNÝ

Renault, Dacia, Hyundai
www.autopokorny.cz

Okružní 25a
Brno (Renault, Dacia)
Tel.: 736 488 861
E-mail: filip.pokorny@renaultbrno.cz

Maříkova 46
Brno-Řečkovice (Hyundai)
Tel.: 736 488 861
E-mail: filip.pokorny@hyundaivbrne.cz

VÝZVA PRO DEALERY AUT

Zapojte se do projektu Auta bez bariér, pošlete zprávu e-mailem na adresu petr.bucek@bariery.cz. Děkujeme!

DALŠÍM KROKEM
na cestě
k automatickému
ovládání bude auto,
za jehož volantem
si řidička nebo řidič
přečte časopis či
knihu.

PLNĚ ROBOTICKÉ AUTO už nebude vůbec vyžadovat zásahy řidiče.
Ten si za jízdy vypije kávu nebo si zdřímne.

» když bude řidič chtít, ovládání auta vezme opět do svých rukou.

Takové možnosti auto nabídne překvapivě brzy, jejich zavedení nemusí trvat ani deset let. Německý magazín *Auto Motor und Sport* odhaduje dokonce jejich nástup už okolo roku 2020.

Pro takové využívání auta už však budou nutné změny v zákonech. Dnes se podle legislativy řidič musí plně věnovat řízení.

Posledním krokem na cestě k autonomnímu autu bude patrně plně automatické ovládání. V takové situaci už si řidič sedne na zadní sedadlo a auto budou využívat i lidé s těžkým postižením, které jim dnes neumožňuje ani pomyslet na řidičský průkaz. Řidič už totiž nebude řidičem, ale

pasažérem. Bude to stejné, jako by nastoupil do vlaku nebo autobusu. O jízdu se nebude vůbec starat, zadá jen cíl a vybere rychlou nebo ekologickou trasu.

Taková auta se podle německého magazínu nestanou realitou dříve než v roce 2030. Možná pro ně bude nutné postavit úplně nové silnice, s kterými si auto předá informace a jež je povedou.

Změní se i dnešní navigace, které jsou pro autonomní řízení nedostatečné. Pracují s odchylkou několika metrů, což je na auto budoucnosti příliš velká vzdálenost.

Také po právní stránce čeká auta revoluce. Musí se jasně stanovit, kdo bude při robotickém ježdění zodpovědný za kolize či přestupky. ▶

Více na AutemBezpečně.cz

Nové, nebo staré? Hlavně dobré!

Nejsem tak bohatý, abych kupoval levné věci. To praví většina snobů, kteří by například z principu nesedli do auta po někom jiném, tedy nekoupili ojeté auto.

Mají svou pravdu, protože a priori odmítají kupovat levné věci, šmejdů, které za chvíli vyhodí a jdou koupit další.

Nevím však určitě, jestli do této kategorie patří i auta. Já osobně jsem nové auto ještě nikdy neměl (kromě služebního). Nějak mi vadí platit za auto těch minimálně 30 %, ale také až 50 % navrch, která v dnes platíte prodejci jako marži a daň za autopanensství. Ojeté je v podstatě stejné ve výkonu, ale může být i lepší. Novodobá auta s 50 tisíci, ale i 100 tisíci poctivě najetými kilometry, dobře zajetá, s vychytanými mouchami, prokážou stejnou službu jako ta ze show-roomu.

A máte přitom dobrý pocit, že vám zbylo ještě na motorku, nebo aspoň na kolo nebo tříkolku, a chováte se environmentálně. Rozhodně pak ušetříte nervy se záruční péčí a povinnými prohlídkami v autorizovaných servisech, jež vám, a zejména nám, kteří vypadáme velmi nemohoucně, v dobré vůli rády „pomohou“, ale hlavně nafakturují cokoli. Filantropové.

Jednou jsem totiž marně poptával záruční opravu rok starého auta z dovozu. Významný prodejce mnichovských vozů na vesnici u Prahy mi vysvětlil, že je to marné, protože nemám „jejich“ auto.

Ještě na odchodu jsem se ujistil, že na periferii Prahy nevyrábějí šestiválce s vrtulí na kapotě, ale myslí přeprodaná „svá“ auta. Jejich přidáná hodnota je pak drahý servis a „customer care“ kluků, kteří svlékli montérky, vydrhli si ruce solvinou a vzali si kravaty. Postiženému pak nabídnou slevu, paket a vyřízení příspěvku – vlastně pro sebe. Jsou naštěstí i ti další, specializovaní borci, bývalí závodníci nebo poctiví fandové automobilismu, kteří handicapovanému řidiči rádi poradí a vcítí se do jeho kůže.

Ale pozor! Okolo ojetin se v Česku točí špinavý byznys. Proto je nejlepší koupit auto po známém, kamarádovi nebo bývalé firemní s jasným původem. Anebo si nechat dovézt auto ze zahraniční někým, na koho se opravdu můžete spolehnout. S bazary je to v Česku všelijaké.

Jinak hrozí, že si pořídíte na první pohled krasavce, který má však najeto o 100 tisíc víc, než se u něj udává, je po těžké bouračce, které nemáte šanci si všimnout, ale bezpečnost auta je už narušená. ▶

Autor je bývalý automobilový závodník, člen rady Konta BARIÉRY.